

Vēita artiau dongaus, arba Žuolēninkēs

SEMENAČIENĒ Adele
(Salontā, Kretinguos rajuons)

Tou vēita artiau dongaus žēnuojē tik tuos dvē muotrēškelēs, katruos brēda per aukšta dā nepjauta žuolē, lēkus puora dēinū iki Juonēniu. Iš tuola anuos atruodē ligo dvē šmieklas – tīlēs, nebelelēs, apsēdariosēs keistās, plevesoujētēs drabužēs, galvas apsērēšosēs „apvalē“, arba „raganēška“, vuo anū ēlgē lēnēnē sējuonā bova prilindē tū kēbiu, katrēi braiža blauzdas, bet muotrēškuoms bova tas pats. Anū akis spindoliava tuokē stēprē švēisa, kad iš tuola i anas veizont galiejē pasēruoditē, ka per žuolē brend ateivēs iš kēta pasaulē a šmieklas, išlindosēs iš puožemiu ē dēdēlē senē bematosēs saulē. Anuos staigē sostuojē, klesteliējē ont platē kap soulalis kūlē ē kurin laika alsava kap korēs, geruokā pagainiuotas pu daržus, vuo paskou pradiejē švelnēs balsas nesustuodamas rokouteis...

– Vēina karta atejuov! A junti? Tik tuo vēituo–ramībē ē tuokēi skanē kvapā, tuokēs poikēs kvietkas, net akis slīst lauk. Kap lēngvā alsoutē! Mon iduomē, kāp če ta vēita niekam līg šiol neužkliova. Tik laukēnē žvieris teužsok.

– Jie, jie! Vēskas tēp ēr īr. Nuors aš ēr tonkiau če apsēlonkau, bet vēs tēik nesopronto, dielkuo tik tuo vēituo vēskas pasēkeit, nuors nieka nebier iš tū senū laikū – tik tas žemēs luopēnielis.... Kāp galiējē per tuoki ēlga laika če ta dvasē išlēktē? Kāp galiējē tuos mūsa daržēlē rauduonas agounas per trisdešimti metu neišnīktē?

– Nieks negal soprastē Dieva galībēs. Ēkiau pri darba. Aš juonažuoliu nuorio daug prisirinktē. Kū tik pražidosēs, mažā išsēskleidosēs – pats laiks! Anuos vēskam tink: ēr arbatuom, ēr dažams, ēr aliejou, ēr ruonuoms, nudegēmams, vēsuokēms poškams gīdītē.

– Vuo sriauninku pēlns pagriuovīs! Alē tik paveiziek, kēik če raskēlū! Vuo gražoms kap tuo daineliē – lapā kap armuonikelēs. Aš anū daug nerinkisio, gal tik puora saujieliu. Vuo šalposnē lapu kuokēi galībē! A dā beatmini, ka mama su šakē bova kuojē

parsēdūrusi? Aš, ka tik tou šakē ištraukiem, apdiējau kuojē šalposniu lapās, aprēšau. Ištraukē karšti. Nežēnau dielkuo tēp dariau, juk nieks nebova moni truo pamuokēs. Kuojē kēta rīta svēkiau atruodē.

– At, kāp neatmini. Ka ējuov per gorgždius at-sēmēniau, kāp liobam pjautē tus gurgždius ēr iš tū stēibū dēritē vomzdelius. Prisirinkē skērpsnū liobam pūstē per anus ēr šaudītē ī kētus. Poiki zabuova bova!

– Nieka mondresnē ēr neturiejuom. Dā tuoki gelžini rata ont mēita pamuovē liobam per kēima ritintē. Kuoks triukšmos bova, bet kēik mums vē-sēms patēka! Ale, neturiejiem daugiau ēr nereikieē. Ni nežēnuojiem, ka gal kas iduomiau būtē. Vēs tēik sveikē, stēprē ēr nedornē pauguom.

– Kažēn, a benuorietumi gīventē tuo mažuo sosmukusiuo truobeliē so nurūkusioum sēinuom, lakstītē pu šalta asla, plaunont patalinē anou pri priskolta so koltovē daužītē, skalautē šaltamē prūda undini?.. Vo ar atsimini, kāp liob smirdiētē iš macnē pelēnū šarma ištrauktē stuorē nomēnē audeklā?

– Nebenuorietiuo! Pri geresnē gīvenēma grētā pripratau. Aš nikumet ēr neskalbiau, tik mamā liobo padiētē išgrēžtē. Nedouk, Dēivē, tuokē sunkē darba!

– Je atsimini, mūsa daržē auga dornaruopē ē drēgnē. Aš nikāp nemuokiējau anū atskērtē. Bet dabā jau žēnau. Dornaruopē žīd baltās žēidās ēr ī švelnēs lapās. Drēgnē tor margus lapus so baltās taškelēs. Žīd panašē kap osnis, bet tor daug baisē aštriū spīglieliu.

– Je dā atmini, mama īr pasakuojusi aple vēina tuoki nutēkēma, ka kaima mergātēs vēinam vaikiou bjauri špuosa iškrietē – prisilaužē dornaruopiu, vuo gal ē drēgniu ēr prikaišiuojē anū pirtie i sēinu tarpus. Atējē tas vaikis pertēis, vuo tuos žuolēs nu karštē ē paleida sava nuodus. Tad tas berns – iš tuos pērtēis ē pasēleida lakstītē pu laukus ē pu kēimus riekaudams ē kažkou šūkaliuodams.

– Gērdiejau, gērdiejau... Vo vēsā nesenē per televizējēs laida pasakuojē, ka sneigēnas, tuos baltuosēs gielēs, kor dā snēigou nenutērpos pražist, īr geriausēs vaistažuolēs nu tuo dorniavēma.

– Ne, nežēnuojau. Pamislīk tik. Bet paveiziek šētā, kas tamē kanalē dedas. Uju! Valerējuonu šluot-as žīd. Viežauniku vēsa pēiva. Ka so mama liobam i bažnīčē ētē, baisē liobo džiaugtēis tuom kvietkuom, vuo mamalē ī sakiusi, ka tuos žuolelēs, je kas anas vartuo, išgīda viēži.

– Kažn, k p reikies num rt , je nieks neskaudies?
 – Vuo a   r nem rsio. Nem rsio  r t ik!  r kou mon tas smertis padar s? Aps soks   i riuoglinas atgal.

– A  renko tas  uol l s ne v n diel sav s, bet padedo    muon ms, katr i suserg. Daug  muoni  nepa jst ni v inuos vaista uol s, kart s ni g rdit  nier aple anas g rdiej . Negalio soprast , k p tas gal b t .

– Kou lengviau pas iki, tou ma iau an  nuori...

– A  nesen  atradau vingrik stiu  r bezdiu arbatas. T i bezd  ir sm rdou, bet arbata kvap  r bais  poiki geltuona spalva gaunas. Anuos tuok s pat ir k p   vingrik st s.

– Mon tapal  pumpor  patink. V somet su  nap  u zsipl o. Be an  nei turietiuo skausma, ka nogara sojem. Patr no   pama el s praein. Vuo tas kvaps neprapol ni so  nap  o p lts...

– P lnas terbas vaist . Ale k p  r beparv lksiau? Vedv  kap tas d diesis buotaniks Pabrie a Jurgis, g iven s pri  250 metu. Pu p ivas kap karv s braiduov. Gal kart s tuo vienuol , pamuokslininka g m nait s b siau besont s?

–  uol l s m liau, bet t ik  eni  kap uns netoriau. Ka v skou pa intomi, daug  enuot  r k.  e daug paslapti , bet dab  ir d d l s gal mib s muok t is  r tuoboliet .

– Ka m sa laik s b tomem tuok s kningas toriej , tuokius puikius kinus mat , k p lengv  b tom bov  muok t is, gal   mes  end in b tomem muok tas.

– Bet pajimkem ka  r tou pati Pabrie a Jurgi. Kuokius ons kinus veiziej ? Vuo kuokius muokslus i ej ! Vuo juk uns i  tuo pat is kra ta kap   mes. Pana iuo aplinkuo, gal d  bluogesniem s liguom g ivena. Tik pagalvuok, k p gali j  atruodit  tas m sa g iven ms pri  do  imtus p nk sde simti metu...

– Atsisieskiaiu ont tuo k lal , pailsiekiaiu, pasva juokiau, patiliekiaiu, pas melskiaiu...

Trumpam stuoj  t la. Anou pertrauk  v resniuos s  uoliautuoj s balsos:

– A vedv   e tik diel t   uoli  at juov?

– Ka n...

– Kaz  nieka ne ena – mamas  uod ... Ar atsimini, k p ana liob sakit ?

– At. Neb pamat siau bab n l s, nebsut ksiaiu mamal s, nieks i  artim j  nebi pareis. Bet... cit! T l !

– A  r to pajot ? Ka kas mon galva pagluost .

–   mon! Tuoki lengva,  velni  eloma per v sa-

k na no j , ligo kuok  m gl l  per akis...

– V somet  enuojau –  e esont dongos ir artiau  em s, vuo  em  – tuoliau...

– Vuo juk diel tuo pagluostima vedv   e  r esau. A teisib  sakau?

 uoliautuoj s jau niekor nebskobiej .  e anuos toriej  v skou, kuo  muogou r k, ka gali tumi jaus t is ger . Ta ir meil   r pris r  ems,  r puomiet ,  r laisv ,  r g m ma v ita.

T p jau sotvarkita pasaulie:  em  pou as kvietkuom, dongus –  vaig zdiem, vuo  muogaus  erd s – meil  .  r v s  netor reik smies, kam ana ir sk rta –  muogou, D ivaliou a gamt ...

Vuo gal  r  muoni   v ntuojjo pramints Pabrie a Jurgis palaim na  r past pr n ma v s i  em  siunt, tuoki pat, kuoki i o ra s sava kerbar jom :

D IWS MATA

CIESOS BIEG

SMERTIS GIEN

WIESNASTE LAUK

M sl jo, kad nieka daugiau pridiet   r nebr k...

V ngal  Bonifaca port grap j s

